

Sygn. akt II Ca 449/13

POSTANOWIENIE

Dnia 21 listopada 2013 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Wojciech Vogt
Sędziowie:	SSO Barbara Mokras SSO Marian Raszewski (spr.)
Protokolant:	st. sekr. sąd. Jolanta Bąk

po rozpoznaniu w dniu 21 listopada 2013 r. w Kaliszu

na rozprawie

sprawy z wniosku B. S. (1) i D. S.

z udziałem (...) S.A. Oddział w K.

o ustanowienie służebności przesyłu

na skutek apelacji wnioskodawców

od postanowienia Sądu Rejonowego w Jarocinie

z dnia 11 czerwca 2013r. sygn. akt I Ns 132/12

p o s t a n a w i a:

uchylić zaskarżone postanowienie i sprawę przekazać Sądowi Rejonowemu w Jarocinie do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt II Ca 449/13

UZASADNIENIE

Wnioskodawcy B. S. (2) i D. S. wystąpili o ustanowienie na rzecz uczestnika postępowania (...) S.A Oddział w K. służebności przesyłu na nieruchomościach wnioskodawców za jednorazowym wynagrodzeniem w wysokości 2262 zł. Służebność ta miała polegać na prowadzeniu eksploatacji urządzeń elektromagnetycznych w postaci napowietrznej linii niskiego napięcia.

Postanowieniem z dnia 11 czerwca 2013r. Sąd Rejonowy w Kaliszu oddalił powództwo przyjmując za podstawę rozstrzygnięcia następujące ustalenia:

Wnioskodawcy są właścicielami nieruchomości obejmującej działkę nr (...) o powierzchni 0,26 ha położoną w W.. Na tej nieruchomości znajdują się elementy linii energetycznej niskiego napięcia składającej się z biegnącej od transformatora linii napowietrznej i betonowego słupa, z którego odchodzą zasilania energetyczne do budynku na nieruchomości wnioskodawców i nieruchomości sąsiedniej. Urządzenia energetyczne zostały posadowione w 1979 r. W dniu 17.01.1974 r. nastąpił odbiór powykonawczy linii energetycznej i podłączonej jej do sieci. Urządzenia te służą do dostarczania energii elektrycznej m.in. do zabudowań wnioskodawców.

Uczestnik postępowania jest następcą prawnym przedsiębiorstwa państwowego, które posadowiło urządzenia energetyczne oraz kolejnych posiadaczy służebności. Przedsiębiorstwa te działały na rzecz Skarbu Państwa. Wybudowana linia istnieje do dziś i jest użytkowana aktualnie przez uczestnika postępowania.

Stanowi ona obciążenie nieruchomości wnioskodawców i ten stan rzeczy trwa od ponad trzydziestu lat i przez ten czas trwa posiadanie służebności przesyłu. Jest to służebność czynna obejmująca posiadanie trwałych i widocznych urządzeń w postaci betonowego rozporowego słupa oraz biegnących od niego linii energetycznej. Zasiedzenie dochodzonej służebności nastąpiło z upływem 30 lat tj. z dniem 18.01.2009 r. i to na rzecz wnioskodawcy, który skorzystał z możliwości doliczenia do swojego czasu posiadania okres posiadania przez swoich poprzedników, w tym Skarbu Państwa. Dopuszczalność nabycia służebności przesyłu przed datą wejścia w życie tej instytucji (3.08.2008 r.) wynika z orzecznictwa Sądu Najwyższego. Dlatego wniosok o jej ustanowienie podlega oddaleniu.

Apelację od powyższego postanowienia złożyli wnioskodawcy zarzucając naruszenie prawa materialnego przez przyjęcie, że nastąpiło zasiedzenie służebności przesyłu, a nadto naruszenie przepisów postępowania przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów. Skarżący wnieśli o zmianę postanowienia przez uwzględnienie wniosku, ewentualnie jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania. Uczestnik postępowania wniósł o oddalenie apelacji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja zasługuje na uwzględnienie, gdyż Sąd Rejonowy nie rozpoznał istoty sprawy. Dotyczy to zarzutu zasiedzenia podniesionego przez uczestnika postępowania.

Ustawodawca wprowadził z dniem 3 sierpnia 2008 r. do polskiego porządku prawnego nową instytucję prawa rzeczowego – służebność przesyłu regulując ją w przepisach art. 305¹ – 305⁴ kc.

W związku z podniesionym przez uczestnika postępowania zarzutem zasiedzenia należy zwrócić uwagę, że przed ustawowym uregulowaniem służebności przesyłu dopuszczalne było nabycie w drodze zasiedzenia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorstwa (tak SN w wyroku z 12.12.2008 r. II CSK 389/08).

Ustalenie faktu nabycia prawa przez zasiedzenie dopuszczalne jest także w innej sprawie niż w postępowaniu o zasiedzenie. Zgodnie z art. 292 kc służebność gruntowa może być nabyta przez zasiedzenie w tylko w wypadku, gdy polega na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia. Odpowiednie zastosowanie znajduje tu przepis art. 171 kc, a nadto należy również uwzględnić normę art. 352 kc definiującą pojęcie posiadania służebności. Za trwałe i widoczne mogą być uznane tylko urządzenia będące efektem świadomego, aktywnego działania ludzkiego. Z okoliczności ujawnionych w sprawie wynika, że przez nieruchomość wnioskodawców przebiega napowietrzna linia energetyczna wybudowana w 1979 r., która jest trwałym i widocznym urządzeniem, z którego od chwili powstania korzystano.

W sprawie nie ustalono jaki podmiot wznosił to urządzenie i jak wyglądało przeniesienie posiadania służebności na poprzednika prawnego uczestnika postępowania. Jest tylko niewątpliwe jedno, że do dnia 31.01.1989 r. wobec obowiązującego jednolitego funduszu własności państwowej, Skarb Państwa był jedynym podmiotem, który mógł nabywać przez zasiedzenie prawa rzeczowe. Po tej dacie przedsiębiorstwa państwowe mogły nabywać na swoją rzecz również takie same prawa, w tym służebności gruntowe. Możliwe również stało się w oparciu o przepisy art. 348 -357 kc. Przeniesienie posiadania służebności przez Skarb Państwa na rzecz uczestnika – przedsiębiorcy.

Konsekwencją takich czynów było doliczenie do czasu posiadania przedsiębiorstwa okresu posiadania przez Skarb Państwa. Ustalenie co do tego, w oparciu o jakie czynności prawne (i faktyczne) nastąpiło takie przeniesienie i kiedy to miało miejsce brak. Nie ustalono również kolejnych przekształceń organizacyjno- prawnych poprzedników prawnych uczestnika postępowania. Tak więc istota sprawy wyrażająca się w ustaleniu nabycia przez zasiedzenie służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu nie została rozpoznana, co uniemożliwia jakąkolwiek kontrolę trafności kwestionowanego postanowienia.

Dlatego zaskarżone postanowienie podlegało uchyleniu, a sprawa przekazana Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania (a rt. 386§2 w zw. z art. 13§2 kpc).